

Mượn Sự Tại Nhân

(Phần 2)

Nguyễn Hương Hữu

Hôm sau 06/07, Út từ-giã cha mẹ anh em và họ hàng lên đường về Mỹ. Trưa ngày Út đi, tôi lên Bà-Hom thăm gia-đình em Sáu. Trước kia căn nhà khu Phú-Lâm dùng làm tiệm cầm-đồ nay mở thêm tiệm cho thuê video. Ngoài ra với sự vay mượn được của anh em bên Mỹ, Q mua đất trên khu kinh-tế-mới Lê Minh Xuân, mở một cây xăng với quán cà-phê phía sau.

Thưa Ba Má, thưa cậu mợ, thưa dì Ba, thưa chị Tư, anh Năm.....
Các em và các cháu ở lại mạnh khỏe. Thôi chúng con đi!

Trong vườn trồng cây ăn trái và có ao nuôi cá. Q gần như ở luôn trên cây xăng, vợ con ở Bà-Hom, chia nhau quản-lý chuyện kinh-doanh. Chiều lại cùng em TV sang Chánh-Hung t thăm gia đình cô Út. Đã khá lâu không sang nhà cô, chỉ nhớ mang máng lối vào xuyên qua cái chợ nhỏ, nên phải hỏi thăm mới tìm ra nhà cô. Cô Út bây giờ yếu nhiều, lại hay uống rượu, cả ngày ở nhà trông nhà cho con gái lo buôn-bán làm ăn. Có lẽ đang ngà ngà say nên cô cao hứng kể lại thuở nhỏ ở chung với Ba, trông nom gà vịt và hay bị Ba la rầy vì ham chơi quên nhiệm-vụ. Giã từ cô ra về, trong lòng thấy nao nao vì không biết có còn gặp lại cô nữa không.

Sau đó chúng tôi ra chợ Vườn Chuối thăm mẹ chồng ML, em vợ tôi, đang ở Na-uy. Vẫn căn nhà trong hẻm, nay có thêm bức tường căn gạch mosaic, phía trước che sân đậu xe gắn máy, nên hơi bỡ-ngỡ lúc ban đầu. Hai bác gây ốm nhiều, buồn vì con cái, nên khóc nhiều khi hỏi thăm vợ chồng ML. Thu hình và thu-âm hai bác để đem về cho hai em xem.

Ra khỏi nhà mẹ chồng ML, chợt nhớ mẹ và em của Đ, bạn học cũ ở École Leuret (sau đổi lại là Pasteur), và bị tù oan vì vụ “Buôn lậu Còi hụ Bến Lức”, bèn chui vào hẻm kế-cận tìm thăm. Bà cụ vẫn nguyên về người Nam-định di-cư 1954, có một sạp bán vải trong chợ. Nhận ra

ngay thẳng bạn thân của con mình ngày xưa, cụ chạy vào nhà trong mang ra một cái ... điều cày bằng tre xinh-xắn và nói: “Cháu xem này! Đây là quà của thằng Đ nó làm cho bác đó. Bác mang nó từ Suối Máu về!” Nói xong bà khóc nức-nở. Thì ra Đ theo lệnh Quân-đoàn 4 ”hệ-tổng đoàn tàu hàng quân-sự” từ Mỹ-tho về Sài-gòn, không dè đó lại là đoàn tàu chở hàng lậu. Khi qua Bến Lức bị quân-cảnh chặn xét. Sự-vụ-lệnh công-tác của Quân-đoàn bị thủ-tiêu mất khi mọi vụ bị vỡ lở. Đ bị giáng-chức từ Hải-Quân Thiếu tá giang-đoàn-trưởng xuống binh nhì và lãnh án 10 năm khổ-sai lưu-đày ra Côn-đảo. Ngày 30-04-1975 cả Côn-đảo bị bỏ ngỏ. Đám tù ra ngoài thấy nhiều tàu nhỏ bỏ lại khắp nơi nên rủ nhau lái ra khơi để gặp Hạm-đội thứ

7 của Hoa-kỳ hầu trốn thoát. Riêng Đ ” vì còn Mẹ già và vợ con tại Sài-gòn” nên tìm cách về đất liền và đi nhờ xe đò về Sài-gòn. Sau đó thì ”được VC cho vào trại cải-tạo Suối Máu luôn”. Lại thêm một tin đê nặng lên tâm-tư vốn đã nặng trĩu mấy hôm nay! Biết làm gì hơn là an-ủi bà cụ rồi lui-thủi ra về.

Chiều trở vào BV thăm Má. Má đã khoẻ nhiều, tinh-táo và cứ năng-nặc đòi về nhà. Biết là nhờ vui, nên tinh-thần phấn-chấn vì gặp lại được đứa con út, vợ chồng con trai và nhất là 2 đứa cháu nội sau 14 năm trời cách-biệt, nên Má tăng thêm nhiều sinh-lực chớ không thể nào bớt bệnh được, nên cố-gắng khuyên Má ráng tĩnh-dưỡng và nghe lời BS điều-trị. Xin Má cho gia-đình mình thuê xe đi về Sa-Đéc thăm mộ phần ông bà ngoại Trang, Tín và qua Long Xuyên thăm các cậu di. Chuyến đi có cả vợ chồng MA, cô em vợ mới về, và cả thằng cháu Ng. Sáng ngày 07/07 tất cả lên đường.

Việc thay-đổi đầu-tiên ghi-nhận là QL 4 nay mang tên QL1B. Thì ra con đường này nối liền Quốc lộ QL1 từ Bắc vào Nam, nên từ nay về sau sẽ là một đường duy-nhứt QL1 chạy từ Bắc chí Nam.

Tên thì có đổi, nhưng tình-trạng đường không thấy đổi dù đã “thống-nhứt” quốc gia 18 năm rồi. Lần đầu trở lại quê-hương, tôi có ý quan-sát xem sau hoà-bình gần 2 thập-niên qua, quê-hương có gì cải-tiến. Những gì ghi-nhận được, làm tôi nao lòng không tả vì cảnh nghèo khổ, sự thụt-lùi so với các nước láng-diềng đang vươn lên theo nhịp-độ phi-mã... Quê-hương tôi đó sao? Bao nhiêu xương máu đổ ra để ngày giờ này như vậy sao?

Đến Long-Xuyên vào thăm các di cậu và các em của Khanh xong, tất cả lên xe đi thăm mã ông bà ngoại. Tối hôm đó, vì ngại công-lực địa-phương làm khó dễ với mục-đích làm tiền Việt-kiều, tất cả không dám ngủ ở nhà mà ra thuê phòng khách-sạn cho an-tâm. Biện-pháp phòng-hờ này là do lời khuyên của bạn trong nước và của cả thằng cháu Ng. Sáng hôm sau trở lại nhà các di, cùng ăn sáng, rồi từ-giã lên đường qua Sa-Đéc thăm mã cha mẹ vợ tôi. Con

đường Lấp-Vò Sa-Đéc hư nát, gập-ghềnh, mặc dù thấy có sửa-chữa nhưng vô-hiệu. Đây phải là hậu-quả của công-tác đắp mô, đào hồ, đặt mìn suốt thời-gian chiến-tranh. Xe bị xóc dữ-dội, người ngồi trên xe cứ liên-tục va đầu lên mui xe hay thành xe, rất mệt. Xong việc, chúng tôi vào thăm-viếng chú thím vợ tôi rồi từ giã trở về Sài-gòn trong ngày.

Tối đó, hai vợ chồng và Tín đi cyclo qua Gia-định đến cư-xá Ngân-hàng Phát-triển Kỹ-nghệ... nhìn lại căn nhà của mình ngày xưa... và qua thăm bất-ngờ anh chị Võ-Hùng, khoá 1 kscs (qua Mỹ sau và hiện ở tại Sunyivale CA), người bạn cũ và cũng là hàng xóm sát vách. Gõ cửa. Chị L, vợ anh Hùng, đang xắn quần lên lau nhà ra mở cửa. Chị há hốc miệng ngạc-nhiên và sững-sốt như thấy... ma hiện ra ở cửa. Chị quên cả mời vào, chạy vòng vòng trong phòng khách, có lẽ định thu-dọn lại cho gọn-gẽ, miệng cứ líu-lo, lập-cập không rõ chị muốn nói gì, chỉ biết chị quá mừng-rỡ với sự thăm-viếng này. Một lúc sau anh Hùng về thấy bạn, anh vui mừng cười nói oang-oang, hỏi thăm không kịp trả lời.

Lưu-luyện nhìn căn nhà thuở ấu-thơ

Thương cho cháu Ph, một thời ấu-thơ được Tín che-chở khỏi sự hiếp-đáp của trẻ con trong cư-xá, nay mới vừa bình-phục sau một tai-nạn xe gắn máy bị nứt sọ tưởng không qua khỏi. Trong lúc Ph lấy Honda chở Tín đi chơi, ngồi hàn-huyên đủ chuyện từ chuyện xưa cho đến chuyện nay với anh chị Hùng mà lòng nao-nao với cảm-giác căn nhà bên kia vách, sau lưng mình, căn nhà của mình ngày xưa với bao

nhieu kỹ-niệm thuở hai vợ chồng mới “ra riêng”, những vui buồn trong đời chồng vợ, nhớ những ngày Ba Má và anh em từ Chợ-lớn sang thăm, nhớ những ngày Trang còn bé, nhớ lúc Tín được sinh ra, nhớ miên mang, nhớ đủ thứ.....từ màu sắc mình chọn cho mỗi tấm vách, nhớ những bức tranh treo tường, những góc các con hay chơi, nhớ sàn vinyl màu xanh, nhớ cái bếp ga, cái tủ lạnh, những sắm-sửa đầu-tiên cho tổ ấm... Tất cả đang gần bên đây, ngay sau lưng mình, vậy mà không được bước qua mở cửa vào nhìn lại một lần! 14 năm rồi, không rõ giờ nó ra sao với sự hành-hạ vì ngu-dốt của bọn cán-bộ miền Bắc quê mùa chiém cứ?

Từ-giã anh chị Hùng ra về với tất cả sự bịn-rịn với gia-đình bạn cũ, cũng như với sự vĩnh-biệt thâm-lặng căn nhà mến yêu mình đã dày công xây-đắp từ lúc còn là bản vẽ trên giấy cho đến lúc hoàn-thành và trú-ngụ bao nhiêu năm qua.

Sáng ngày 11/07, đang đứng trên balcon trước nhà bỗng thấy tầng lầu trên tiệm may bên kia đường bốc cháy. Có tiếng người kêu ”Cháy nhà! Cháy nhà!” Có người đang tìm cách mở cánh cửa sắt xếp, nhưng không nổi vì cửa khoá . Phải hai ba người nữa nhào tới phụ, cuối cùng cánh cửa bung ra. Lúc đó ngọn lửa đã lên khỏi mái hiên bằng tôn. Có người mang ra cái bình cứu hỏa cầm tay, trèo lên xịt, nhưng vô-hiệu. Lật-đật kêu TV gọi điện-thoại cho Sở Cứu-hỏa, thì TV cho hay đã có người gọi rồi, cứu-hỏa sắp tới ngay. Trở ra thì thấy người ta bắt đầu lo dọn nhà, chuyển bàn ghế, vật dụng ra ngoài đường. Một số bàn ghế, tủ được mang vào sân và cả trong phòng khách nhà Ba Má gởi đỡ.. Ngoài đường người tụ đến đông nghẹt. Xe cộ làm tắt nghẽn một khúc đường. Đứng trên balcon thấy rõ có người hô của, bùng một tấm nệm lò-xo lớn đội trên đầu, ngang-nhiên đi nhanh ra phía ngã tư. Không tài nào kêu báo cáo cho ai hay, vì lúc đó tiếng người kêu la lẫn tiếng còi xe đang thi nhau réo đình tai, nhức óc. Ngoài ngã tư, chiếc xe Jeep an-ninh đến, nhưng không vào được. Nhân-viên an-ninh phải dùng gậy quơ, đập mới mở được lối cho xe vào. Tín đã từ hồi nào mang máy video lên thu hình quang-cảnh đám cháy.Cũng phải hơn 20 phút sau, 2 xe cứu-hỏa mới đến. Hoi ngạc-nhiên thấy lính cứu-hỏa kéo ống nước ra nhưng vẫn

chưa xịt nước ngay. Vài phút sau mới thấy vòi nước bắt-đầu phun lên. Và chừng 10 phút sau ngọn lửa bị dập tắt và những người đến xem mới dẫn ra dân. Người ta bắt đầu dọn-dẹp và đem bàn ghế vào lại. Họ thuật lại là phải “cho tiền bọn chữa lửa mới phun nước!”Trận hỏa-hoạn đã làm hư-hại ít ra là 3 hay 4 căn nhà bên kia đường.

Má ra ngồi đây với Ba đi Má!

Một chốc sau thấy anh D áo quần tề-chỉnh đến, theo hẹn trước đây. Anh cho hay đã gom bạn-bè ngày xưa tại nhà, mời chúng tôi tới vui hội-ngộ với nhau. Đến nơi mới nhận ra căn nhà này là nơi thuở bé mình vẫn đi ngang qua khi đi học về. Vẫn còn nhớ cây xoài trong sân nặng trĩu những trái de ra ngoài rào. Kể cho các bạn nghe thuở học-trò hay phá-phách từng dùng cái cặp tấp ném lên cho xoài rụng xuống, lượm ăn! Cây xoài nay vẫn còn đó, nhưng cảnh xưa không còn. Cả một quá-khứ ấu-thơ diễn lại rõ-ràng trong óc, con đường hay đi ngày xưa từ trường ĐHP băng qua đường xe lửa, đường Hùng-Vương, bọc theo khu đất Thánh Tây (giờ là khuôn-viên trường đại-học Y-Khoa), queo sang đường Kỳ-Hoà rồi đổ ra đường Nguyễn Trãi, đi tắt qua một hẻm nhỏ toàn nhà người Tàu để cuối cùng qua con đường ngắn Lapelin (quên mất tên Việt) về nhà ở đường Phú-Đình (sau này về cư-xá Cảnh-sát cuộc Q5, còn gọi là “La-cua Tây”, đường Đồng-Khánh). Không ngờ bây giờ căn nhà xưa đường Kỳ-Hoà nay là chỗ cư-trú của bạn mình. Buổi tái-ngộ hôm đó được tổ-chức tại một nhà hàng gần nhà anh D.

Ngày 12-07, L. (bạn từ trung-học) nghe tin “anh Hữu từ Na-uy về” mang vợ con từ Vĩnh-Long lên thăm. Gặp nhau lại sau 15 năm, bao

nhiều nỗi-niềm tâm-sự san-sẻ cho nhau, gọi lại bao nhiêu kỷ-niệm thuở thiếu-thời...Lần gặp nhau trước đây là năm 1978 khi L đưa con lên bệnh-viện mổ, và tôi mới được thả về và làm việc cho Khảo-sát Thiết-kế tại đường Lê-Lợi Sài-gòn. Lúc đó cả 2 đều túng-bần, kẻ vợ đói con đau, người mới ra tù trắng tay, nhưng cũng cố vét mót được bao nhiêu trút hết ra cho bạn, chạy chữa cho con.

Tín nói “Hôm nay 13-07, sinh-nhật của Ba, mình đi ra dinh Độc-Lập chơi đi!”. Thế là nguyên gia-đình gồm các con và rể cùng với Ng và con trai của Sáu Kh lên đường. Rủ Ng cùng đi vì Ng là thổ-công địa-phương có thể đứng ra giải-quyết những bất-ngờ dọc đường. Đúng vậy, nhờ có Ng nên đã giải tỏa được vài rắc-rối nho-nhỏ không tránh được do chuyện “Việt-kiều bị bắt chẹt” rất thông-thường trong giai-đoạn đó.

Ngày 16-07, bệnh-viện phải nhượng-bộ cho Má về nhà, ở bên con cháu. BS Th nói: “Bà đòi về quá, tôi cản không được. Nếu có gì.. cứ đưa bà vào đây nhé!” Tôi cho Má, mỗi khi ăn cơm, con cháu hay khuyên Má nên bớt ăn mặn vì bệnh của Má phải kiêng cử kỹ. Miệng thì nói ”Ồ! Má không ăn mặn nữa” nhưng gặp thức ăn nào lạt-lẻo Má nuốt không vô được, nhưng lại không dám chọn món mặn, vì e con cái buồn. Rốt cuộc Má đành bỏ chén xuống nói “Má no rồi!” Từ đó con cháu không ai dám khuyên thêm nữa. Từ khi về nhà, Má cứ lâu lâu hỏi: “Chắc là con BY còn đau nhiều và bận-rộn lắm hả con?”

- Dạ, Má biết mà cái lưng của nó còn tệ hơn cái lưng của vợ con nữa. Ngồi trên xe hay đi đâu cũng mang theo cái gối đỡ sau lưng hết. Cái nhà thuốc của nó mở cửa gần như suốt tuần, từ sáng tới chiều tối luôn. Thôi Má đừng lo cho BY nữa. Nó không sao đâu. Má hãy lo cho sức-khoẻ của Má bây giờ thì hơn. Lúc ban đầu cứ tưởng là Má lo cho sức-khoẻ của BY. Nhưng sau thấy Má cứ hỏi như vậy hoài, mới hiểu ra là Má.... chờ BY về hoặc điện-thoại về hỏi thăm.

- Trước ngày trở về Na-uy, mời Ba Má ra chụp mấy tấm ảnh “kỷ-niệm đoàn-tụ với con”, nhưng trong thâm-tâm biết rằng đây sẽ là những hình-ảnh cuối cùng của Má. Phụ chọn cho Má cái áo đẹp nhứt, lựa chỗ ngồi sáng sủa nhứt, để (tự nhủ) thấy Má rõ ràng nhứt!

Rồi ngày chia tay cũng phải đến! Ngày 30-07-1993. Mọi hành-lý đã vào va-ly xong xuôi cả. Ngủ một đêm chót ở nhà bên Ba và Má. Sáng mai con... đi! Không hiểu đêm đó Má có ngủ được không mà khi con xuống nhà dưới thì thấy Má đã dậy từ lúc nào, không có nét nào là mới thức cả! Giở lên giường đã gần kề. Những người đưa tiễn cũng đã đến. Cùng mọi người ra trước nhà chụp ảnh chung. Lên đến phi-trường lại gặp ba má chồng của Trang

Thưa Ba Má, thưa cậu mợ, thưa dì Ba, thưa chị Tư, anh Năm..... Các em và các cháu ở lại mạnh khoẻ. Thôi chúng con đi!

Vĩnh-biệt Má! Má ơi!

Viết thêm:

Chúng tôi trở về Na-uy được chưa đầy 3 tháng thì Má tôi mất. Em tôi kể lại là Má tôi ngã bệnh và tình-trạng sức khỏe suy kém rất nhanh. Bà mất mà không trời-trần gì hết, chỉ thều-thào: "M. á c..h..é...t....." và lịm đi rất nhanh giống y như cây đèn đã cạn hết dầu từ lúc nào.